

PWYLLGOR PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

DYDDIAD 10 HYDREF 2024

TEITL CYNNYRCH ARCHWILIO MEWNOL

PWRPAS YR ADRODDIAD AMLINELLU GWAITH ARCHWILIO MEWNOL AM Y CYFNOD
HYD AT 30 MEDI 2024

AWDUR LUNED FÔN JONES - RHEOLWR ARCHWILIO

GWEITHREDIAD DERBYN YR ADRODDIAD, SYLWEBU AR Y CYNNEWYS A
CHEFNOGI'R GWEITHREDIADAU SYDD EISOES WEDI'U
CYTUNO GYDA'R GWASANAETHAU PERTHNASOL

1. CYFLWYNIAD

1.1 Mae'r adroddiad yma yn crynhoi gwaith Archwilio Mewnol am y cyfnod o 1 Ebrill 2024 hyd 30 Medi 2024.

2. GWAITH A GWBLHAWYD YN Y CYFNOD

2.1 Cwblhawyd y gwaith canlynol o gynllun 2024-25 yn y cyfnod hyd at 30 Medi 2024:

Disgrifiad	Nifer
Adroddiadau am Archwiliadau o'r Cynllun Gweithredol	11

Ceir manylion pellach ar y gwaith yma yng nghorff yr adroddiad hwn ac yn yr atodiadau amgaeedig.

2.2 Adroddiadau Archwilio

2.2.1 Mae'r tabl canlynol yn gosod allan yr archwiliadau o'r cynllun a gwblhawyd yn y cyfnod hyd at 30 Medi 2024, gan ddangos y lefel sicrwydd perthnasol a chyfeiriad i'r atodiad perthnasol.

TEITL	ADRAN	GWASANAETH	LEFEL SICRWYDD	ATODIAD
Darpariaeth Addysg Ôl-16	Addysg	Ysgolion	Uchel	Atodiad 1
Meysydd Parcio - Amgylchedd	Amgylchedd	Trafnidiaeth	Digonol	Atodiad 2
Cofrestr Diogelwch Staff	Cefnogaeth Gorfforaethol	Cefnogol	Digonol	Atodiad 3
Rheoli Absenoldebau a Threfniadau Cyfeirio (Rhan 1)	Corfforaethol	Cefnogol	Digonol	Atodiad 4
Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth	Corfforaethol	Ymchwil a Gwybodaeth	Cyfyngedig	Atodiad 5
Datganiad Cyfrifyddu Harbyrau 2023-24	Cyllid	Cyfrifeg	Uchel	Atodiad 6
Cronfa'r Degwm	Economi a Chymuned	Adfywio Cymunedol	Uchel	Atodiad 7
Cyfrifon Amgueddfa Lloyd George	Economi a Chymuned	Amgueddfeydd a'r Celfyddydau	Uchel	Atodiad 8
Plas Pengwaith	Oedolion, Iechyd a Llesiant	Gwasanaethau Preswyl	Cyfyngedig	Atodiad 9
Llys Cadfan	Oedolion, Iechyd a Llesiant	Gwasanaethau Preswyl	Cyfyngedig	Atodiad 10
Plas Hafan	Oedolion, Iechyd a Llesiant	Gwasanaethau Preswyl	Cyfyngedig	Atodiad 11

2.2.2 Mae lefelau sicrwydd cyffredinol archwiliadau yn syrthio i un o bedwar categori fel y dengys y tabl isod.

LEFEL SICRWYDD	UCHEL	Gellir datgan sicrwydd o briodoldeb gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle i gyflawni amcanion.
	DIGONOL	Mae rheolaethau mewn lle i gyflawni amcanion ond bod agweddau lle gellir tynhau ar y trefniadau i liniaru'r risgiau ymhellach.
	CYFYNGEDIG	Er bod rheolaethau mewn lle, mae angen gwella cydymffurfiaeth â'r rheolaethau a/neu gyflwyno rheolaethau newydd i leihau'r risgiau mae'r gwasanaeth yn agored iddynt.
	DIM SICRWYDD	Ystyrir bod y rheolaethau mewn lle yn annigonol gyda methiant i gyflawni amcanion.

3. GWAITH AR Y GWEILL

3.1 Roedd y gwaith canlynol ar y gweill ar 30 Medi 2024:

- Safonau Digidol Addysg (*Addysg*)
- Ysgolion Cyffredinol (*Addysg*)
- Cludiant Ysgolion (*Addysg*)
- Rheoli Prosiect Trafnidiaeth Ysgolion (*Amgylchedd*)
- Meysydd Parcio (*Economi a Chymuned*)
- Dilyniant – Rheolaeth Categori (*Cefnogaeth Gorfforaethol*)
- Rheoli Absenoldebau a Chyfeirio Rhan 2 (*Cefnogaeth Gorfforaethol*)
- Cynghori, Ymgynghoriaeth a Cefnogi Adolygiadau Ffordd Gwynedd (*Corfforaethol*)
- Trefniadau Diogelu- Sefydliadau (*Corfforaethol*)
- Gwaith Atal Twyll ac Atal Llygredigaeth Rhagweithiol a'r Fenter Twyll Genedlaethol (*Corfforaethol*)
- Canu'r Gloch (*Corfforaethol*)
- Defnydd o Ystafelloedd Allanol (*Corfforaethol*)
- Ffonau Symudol (*Cyllid*)
- System Credydwy'r - Rheolaethau Allweddol (*Cyllid*)
- Toiledau Cyhoeddus (*Priffyrdd, Peirianeg a YGC*)
- Glanhau Stryd (*Priffyrdd, Peirianeg a YGC*)
- Dilyniant – Manddaliadau (*Tai ac Eiddo*)
- Cynnal y Gofrestr Aros Tai (*Tai ac Eiddo*)
- Cynllun Prynu Cartref Gwynedd (*Tai ac Eiddo*)
- Grant Cymorth Tai (*Tai ac Eiddo*)
- Deddf Etholiadau Cymru (*Tim Arweinyddiaeth Corfforaethol*)

4. ARGYMHELLIAD

- 4.1 Gofynnir i'r Pwyllgor dderbyn yr adroddiad hwn ar waith Archwilio Mewnol am y cyfnod o 1 Ebrill 2024 hyd 30 Medi 2024, sylwebu ar y cynnwys yn ôl dymuniad yr aelodau, a chefnogi'r gweithrediadau cytunedig sydd eisoes wedi'u cyflwyno i reolwyr y gwasanaethau perthnasol.

DARPARIAETH ADDYSG ÔL-16**1. Cefndir**

- 1.1 Dyrannwyd dros £4m i Gyngor Gwynedd gan Lywodraeth Cymru er mwyn cyflenwi darpariaeth addysg ôl-16 mewn ysgolion prif ffrwd. Yn ogystal, dyrannwyd dros £200k ar gyfer darpariaeth dysgu oedolion.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau cywirdeb tystysgrif dyraniad 'Chweched Dosbarth a Dysgu Oedolion yn y Gymuned' ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023-24, gan sicrhau bod cofnodion cyfrifyddu clir wedi eu cynnal i nodi bod cyllid Llywodraeth Cymru wedi ei dderbyn ac wedyn ei ddsbarthu i ysgolion a'r Gwasanaeth Dysgu Cymunedol at ddibenion cyllid fel y nodir yn y llythyr(au) gwobrwyo.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
UCHEL	Gellir datgan sicrwydd o briodoldeb gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle i gyflawni amcanion.

4. Prif Ddarganfyddiadau

- 4.1 Gellir datgan sicrwydd o gywirdeb tystysgrif dyraniad 'Chweched Dosbarth a Dysgu Oedolion yn y Gymuned' ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023-24. Yn seiliedig ar y profion a gynhaliwyd, gwelwyd fod trywydd archwilio priodol i'r ffigyrau ac y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle i gyflawni amcanion.

MEYSYDD PARCIO (AMGYLCHEDD)**1. Cefndir**

- 1.1 Mae'r Cyngor gyda 55 o safleoedd meysydd parcio taladwy sydd yng ngofal yr Adran Amgylchedd gyda 89 o beiriannau casglu ffioedd parcio arian parod. Mae'r Adran wedi cychwyn y broses o uwchraddio eu peiriannau fel bod modd derbyn cardiau yn ogystal ag arian parod. Fel dewis arall, mae'r Adran gyda chytundeb casglu ffioedd dros y we gyda cwmni 'Pay By Phone' sydd yn derbyn cardiau credyd a debyd. Mae gan y Cyngor feysydd parcio ychwanegol sy'n cael eu rheoli gan yr Adran Economi a Chymuned sydd â threfniadau rheoli eu hunain ac yn gweithio ar wahân i brosesau Amgylchedd.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau bod trefniadau addas mewn lle i gasglu incwm o feysydd parcio, yn ogystal â gwirio sampl o safleoedd parcio newydd i sicrhau bod prosesau priodol mewn lle ar gyfer casglu arian ac i dalu am y costau a fuddsoddwyd yn brydlon, adnabod unrhyw rwystrau a/neu fod modd eu datrys yn brydlon. Er mwyn cyflawni hyn, roedd yr archwiliad yn cwmpasu meddiannu rhestr o feysydd parcio taliadwy a gwirio bod incwm yn cael ei gasglu yn briodol, adolygu meysydd parcio newydd ar gyfer sicrhau bod prosesau priodol yn bodoli ar gyfer casglu yn brydlon. Cyfyngwyd yr archwiliad at asedau'r Cyngor yn unig h.y. nid oedd yr archwiliad yn cynnwys meysydd parcio preifat o dan gytundebau rheolaeth y Cyngor.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
DIGONOL	Mae rheolaethau mewn lle i gyflawni amcanion ond bod agweddau lle gellir tynhau ar y trefniadau i liniaru'r risgiau ymhellach.

4. Sgôr Risg Cyfredol

- 4.1 Mae risgiau'r archwiliad fel a ganlyn:

<u>Lefel Risg</u>	<u>Nifer</u>
UCHEL IAWN	0
UCHEL	0
CANOLIG	2
ISEL	0

5. Prif Ddarganfyddiadau

- 5.1 Yn ystod yr archwiliad (Mai 2024), adroddodd y Rheolwr Parcio a Gwaith Stryd Amgylchedd bod y Gwasanaeth wedi cychwyn adnewyddu'r peiriannau Talu ac Arddangos. Ar y pryd, adroddwyd bod 10 o beiriannau gweithredol yn derbyn cardiau credyd yn ogystal ag arian parod. Roedd 15 o beiriannau ychwanegol gyda darllenydd cardiau wedi eu harchebu. Eglurwyd nad oes cyllideb benodol ar gyfer adnewyddu peiriannau parcio a bod y Gwasanaeth yn defnyddio cyllideb gweithiau parcio i dalu am y costau (oddeutu £4,200 fesul peiriant), ac felly mae'n debyg y bydd yn cymryd rhai blynyddoedd i uwchraddio pob peiriant. Yn y cyfamser, mae'r ap "Paybyphone" ar gael i bobl ddefnyddio ar draws y Sir. Serch hynny, adnabuwyd o dan Gynllun Digidol TG y Cyngor mai un o'r amcanion yw gwella cyswllt gyda chwsmeriaid drwy ddarparu peiriannau talu am wasanaeth. Gall posibilrwydd i'r peiriannau dderbyn ystyriaeth ar gyfer eu cyllido o dan Gynllun Digidol TG.
- 5.2 Detholwyd contractau i'w hadolygu a gwelwyd eu bod yn briodol
- 5.3 Yn ogystal â chytundeb tair blynedd cynnal a chadw peiriannau a delir ar sail chwarterol, mae'r Adran gyda cytundeb am system 'web-based' ar gyfer monitro defnydd meysydd parcio. Eglurodd y Rheolwr Stryd a Pharcio bod y system yn gallu cynhyrchu adroddiadau o ddata syml e.e. ar gyfer adolygu ffioedd, adnabod amseroedd oedd ymwelwyr yn aros, pa feysydd parcio oedd yn cael eu defnyddio a faint oedd ymwelwyr yn fodlon ei dalu. Mae'r system hefyd yn caniatáu i wirio gwybodaeth yn fyw, megis y gallu i fflagio pa rai sydd yn llawn a gyda llefydd ac yn gallu newid y tariff eu hunain ar gyfer haf a gaeaf ar y peiriannau yn hytrach na dibynnu ar y cwmni i fynd ddwywaith y flwyddyn i newid y meddalwedd y peiriannau.
- 5.4 Serch hynny, nid yw'n ymddangos bod y Cyngor yn cysoni taliadau yn erbyn y nifer o docynnau sydd yn cael eu cyhoeddi. Mynegodd y Rheolwr Parcio a Gwaith Stryd bod modd gasglu'r data er mwyn cynnal cysoniad ond nid yw'n rhesymol i'w gynnal gyda'r adnodd cyfredol. Cysonir tocynnau yn unig ar gyfer cytundebau meysydd parcio trydydd parti er mwyn gallu cyfrifo'r taliadau.
- 5.5 Adolygwyd dau faes parcio newydd sydd wedi cael eu sefydlu yn ddiweddar sef, Y Glyn yn Llanberis a'r maes parcio ger y traeth yn Ninas Dinlle er mwyn sicrhau bod peiriannau casglu arian wedi cael eu gosod yn brydlon a bod trefniadau casglu arian priodol mewn lle. Darganfuwyd yn ystod yr archwiliad bod y meysydd parcio yma yn cael eu rheoli gan yr Adran Economi a Chymuned oedd tu allan i sgôp yr archwiliad hwn.

5.6 Gwelwyd bod Strategaeth Barcio (gweithredol o 1af o Ebrill 2021) mewn lle ar gyfer meysydd parcio Amgylchedd. Nodir o dan adran 9.1 o'r strategaeth

'Asedau meysydd parcio mewn adrannau eraill:

9.1 *Mae'n amlwg fod y Cyngor yn berchen ar nifer o feysydd parcio mewn Parciau Gwledig, Canolfannau Hamdden ac ati. Ac yn amlwg mae gweithdrefnau rheoli gwahanol Adrannau yn y Cyngor yn wahanol i'w gilydd o ran sut maent yn ymdrin â'r asedau.*

9.2 *Gan fod y Cyngor yn cael ei weld gan y cyhoedd fel un corff unffurf, ystyrir y byddai'n werth mabwysiadu'r cynigion a amlinellir yn yr adolygiad hwn ar gyfer yr holl asedau parcio sydd ym mherchnogaeth y Cyngor. Ystyrir hefyd y byddai'n llawer mwy ymarferol petai reolaeth yr holl asedau yn eistedd o dan yr Adran Amgylchedd. Gall hyn sicrhau rheolaeth gyson o'r asedau.*

9.3 *Cynigir bod yr Adran Economi a Chymuned yn trosglwyddo eu hasedau o dan reolaeth yr Adran Amgylchedd a chydweithio er mwyn sicrhau fod ffrwd incwm digonol yn mynd tuag at dargedau arbedion yr Adran Economi a Chymuned.'*

5.7 Nid oedd yn ymddangos bod yr asedau wedi'u trosglwyddo hyd at Fehefin 2024. Eglurodd Pennaeth Cynorthwyol Economi a Chymuned bod prin drafodaeth wedi bod ers mabwysiadu'r strategaeth rhwng yr adrannau ond o bosib gellir manteisio ar rai o'r agweddau rheoli o'r Adran Amgylchedd megis gweithredu ar drefniadau gorfodaeth.

6. Camau Gweithredu

Mae'r Gwasanaethau perthnasol wedi ymrwymo i weithredu'r camau canlynol i liniaru'r risgiau a amlygwyd:

- **Gwirio bod modd ariannu peiriannau drwy strategaeth Cynllun Digidol TG er mwyn sicrhau bod peiriannau meysydd parcio Gwynedd yn cael eu hadnewyddu yn brydlon.**
- **Parhau i weithredu tuag at y strategaeth i gynnig opsiynau cydweithio/trosglwyddo asedau rheoli meysydd parcio gydag Adran Economi a Chymuned ar gyfer gwella prosesau rheoli meysydd parcio'r Cyngor ble'n bosib.**

COFRESTR DIOGELWCH STAFF**1. Cefndir**

- 1.1 Mae'r Gofrestr Diogelwch Staff yn cynnwys gwybodaeth am unigolion, anifeiliaid neu leoliadau all beri risg i aelodau staff Cyngor Gwynedd. Mae ar gael i unrhyw aelodau staff sy'n delio gyda'r cyhoedd, neu sy'n ymweld â lleoliadau domestig, preifat neu gyhoeddus, i adnabod unrhyw risgiau cyn cyfarfod/ymweld.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau fod trefniadau addas mewn lle ar gyfer adnabod a lliniaru'r risgiau a wynebir gan staff y Cyngor sydd yn gweithio gyda'r cyhoedd. Yn ogystal, sicrhau bod staff perthnasol gyda mynediad i'r wybodaeth yn amserol, a bod trefniadau priodol mewn lle ar gyfer diogelu lles staff. Er mwyn cyflawni hyn, roedd yr archwiliad yn cwmpasu gwirio trefniadau ar gyfer adrodd a chofnodi digwyddiadau, yn ogystal â dethol sampl o wahanol risgiau sydd wedi eu cofnodi ar y Gofrestr Diogelwch Staff, gan wirio fod y ddogfennaeth ddisgwyliedig yn bresennol, a'r cofnod yn fanwl, yn gyfredol, ac yn gywir.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
DIGONOL	Mae rheolaethau mewn lle i gyflawni amcanion ond bod agweddau lle gellir tynhau ar y trefniadau i liniaru'r risgiau ymhellach.

4. Sgôr Risg Cyfredol

- 4.1 Mae risgiau'r archwiliad fel a ganlyn:

<u>Lefel Risg</u>	<u>Nifer</u>
UCHEL IAWN	0
UCHEL	0
CANOLIG	2
ISEL	1

5. Prif Ddarganfyddiadau

5.1 Cedwir y Gofrestr Diogelwch Staff ar Fasdata Iechyd a Diogelwch, ac mae'n rhaid gwneud cais ar gyfer cael mynediad. Ar Awst 1af, 2024 roedd 54 cofnod ar y gofrestr, yn gymysgedd o ddigwyddiadau yn ymwneud ag unigolion, anifeiliaid, neu leoliadau. Detholwyd sampl o 50% ar gyfer eu gwirio yn fanwl, sef 27 cofnod. Gwelwyd fod yr amser a gymerwyd rhwng dyddiad y digwyddiad a dyddiad creu'r cofnod ar y gofrestr yn amrywio rhwng 0 ac 282 diwrnod. Eglurodd Arweinydd Tîm Iechyd a Diogelwch fod nifer o resymau pan fod digwyddiad yn gallu cymryd peth amser i'w roi ar y gofrestr, megis:

- Y digwyddiad gwreiddiol ddim yn cyrraedd criteria'r gofrestr ond digwyddiadau pellach neu batrwm yn sbarduno cofnod ymhellach ymlaen. Mae digwyddiadau blaenorol yn parhau i gael eu cynnwys i ddangos esgyniad neu batrwm.
- Digwyddiad difrifol yn golygu fod yr adran wedi edrych nôl ar yr hanes ac wedi gofyn am dystiolaeth o ddigwyddiad hanesyddol ar gyfer y cofnod (efallai o adrannau gwahanol), sy'n gallu cymryd llawer o amser.
- Disgwyl am gyngor cyfreithiol (e.e. oherwydd bod rhywun o dan 18 oed, unigolyn yn gweithio i neu gyda chyswllt agos i'r Cyngor, gwybodaeth sensitif).
- Symud o'r hen system felly dyddiad mewnbynnu heb ei addasu ar y pryd.
- HS11 (ffurflen adrodd ar ddigwyddiad) yn hwyr yn cyrraedd.

5.2 Mae cyfnodau adolygu/cadw digwyddiadau ar y gofrestr yn seiliedig ar y categori risg, ac yn cychwyn o'r dyddiad mae'r cofnod yn cael ei greu ar y gofrestr. Ar gyfer 3 o'r sampl o 27, gwelwyd nad oedd y dyddiad adolygu yn cyd-fynd â'r categori risg na'r dyddiad creu, gyda dyddiad adolygu 1 digwyddiad arall wedi ei gyfrifo drwy ddefnyddio dyddiad y ffurflen HS11, nid dyddiad creu'r digwyddiad ar y gofrestr. Eglurodd Arweinydd Tîm Iechyd a Diogelwch fod cofnodion wedi derbyn adolygiadau yn llawer amlach pan yn defnyddio'r hen system, a bod y cyfnodau adolygu hynny wedi eu trosglwyddo i'r bas-data Iechyd a Diogelwch, ble cedwir y gofrestr gyfredol. O ganlyniad, mae'r staff sydd yn gyfrifol am ddiweddarau'r gofrestr yn gorfod addasu'r dyddiad adolygu eu hunain, gyda'r dyddiadau anghywir wedi eu mewnbynnu ar gyfer 4 yn y sampl. Fe'u cywirwyd yn syth.

5.3 Yn ystod yr archwiliad, gwelwyd 5 cofnod ar y gofrestr gyda'r dyddiad adolygu wedi dod i ben, gydag un dros 6 mis. Cadarnhawyd fod yr amser a gymerwyd i adolygu cofnodion yn ddibynnol ar Reolwyr yn ymateb, a maint y wybodaeth sydd angen ei brosesu. Mae'r gwasanaeth yn gweithio'n agos gyda, ac yn adrodd yn rheolaidd i'r Tim Diogelu Data, sydd yn fodlon gyda trefniadau cadw a gwaredu data'r gwasanaeth.

5.4 Yn dilyn cais i'r gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth, derbyniwyd rhestr o bob aelod staff sydd â mynediad i'r gofrestr, yn ogystal â pha hawliau sydd wedi eu rhoi. Mae bosibl cael yr hawliau canlynol:

- ‘Chwilio’, sy’n caniatáu i chwilio am bersonau neu leoliadau penodol yn unig.
- ‘Defnyddiwr’, sy’n caniatáu mynediad i’r gofrestr llawn gyda gwybodaeth allweddol yn unig.
- ‘Gweinyddwr’, sef mynediad llawn i’r gofrestr â’r holl wybodaeth, sydd wedi ei gyfyngu i staff y gwasanaeth, ac aelodau staff y Fforwm Iechyd a Diogelwch.

- 5.5 Detholwyd sampl o 32 aelod staff oddi ar y system, sef 5% ar gyfer eu gwirio yn fanwl. Diystyriwyd 6 gan eu bod wedi gadael eu cyflogaeth gyda’r Cyngor bellach. O’r 26 yn weddill, o ystyried natur eu swyddi, tybir ei fod yn dderbyniol iddynt gael mynediad i’r gofrestr, gyda 25 ohonynt hefyd gyda hawliau rhesymol. Fodd bynnag, gwelwyd fod 1 aelod staff gyda hawliau ‘Gweinyddwr’, er nad ydyw’n gweithio i’r gwasanaeth nac yn aelod o’r Fforwm Iechyd a Diogelwch. Cadarnhaodd Arweinydd Tîm Iechyd a Diogelwch fod yr aelod staff dan sylw wedi bod yn aelod o’r Fforwm yn y gorffennol, ac y byddai’n addasu ei hawliau ar unwaith.
- 5.6 Cadarnhawyd yn ystod yr archwiliad fod y gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth yn y broses o greu system newydd ar gyfer y gwasanaeth Iechyd a Diogelwch, gan gynnwys y Gofrestr Diogelwch Staff. Bydd y system newydd yn galluogi gosod cyfnodau adolygu pendant ac yn danfon nodiadau atgoffa pan fo dyddiadau adolygu yn agosáu. Nododd Arweinydd Tîm Iechyd a Diogelwch fod ymwybyddiaeth o’r gofrestr yn isel, gyda nifer o staff yn anymwybodol o’i fodolaeth, ac eraill wedi anghofio fod ganddynt fynediad.
- 5.7 Darganfuwyd nad yw hyfforddiant ‘Diogelwch Personol’ wyneb i wyneb wedi ei gynnig i aelodau staff y Cyngor ers 2018, ond bod E-fodiwl o’r un enw ar gael ar y Porth E-ddysgu. O’r 26 defnyddiwr yn y sampl, gwiriwyd eu cofnodion hyfforddiant, gan ddarganfod nad oes unrhyw un wedi cwblhau E-fodiwl ‘Diogelwch Personol’. Mae 12 wedi cwblhau hyfforddiant wyneb i wyneb rhwng 2013-18, gyda 8 wedi cwblhau rhyw fath o hyfforddiant perthnasol. Ni welwyd fod 6 wedi cwblhau unrhyw hyfforddiant perthnasol.

6. Camau Gweithredu

Mae Arweinydd Tîm Iechyd a Diogelwch wedi ymrwymo i weithredu’r camau canlynol i liniaru’r risgiau a amlygwyd:

- **Parhau i gyd-weithio gyda TG ar gyfer creu system newydd fydd yn galluogi i osod dyddiadau adolygu pendant, a danfon nodiadau atgoffa pan fo dyddiadau adolygu yn agosáu, gan atgoffa staff gweinyddu, yn y cyfamser, i sicrhau fod dyddiadau adolygu yn cael eu cyfrifo yn gywir.**
- **Parhau i gyd-weithio gyda TG ar gyfer creu system newydd fydd yn galluogi allforio data mewn perthynas â defnyddwyr.**
- **Annog cynrychiolwyr adrannau yn y Fforwm Iechyd a Diogelwch i drefnu hyfforddiant addas ar gyfer unrhyw staff sy’n gweithio gyda’r cyhoedd.**

RHEOLI ABSENOLDEBAU SALWCH A THREFNIADAU CYFEIRIO

1. Cefndir

- 1.1 Mae Cyngor Gwynedd wedi datblygu modiwl rheoli absenoldebau ar system hunanwasanaeth y Cyngor fydd yn disodli'r drefn bapur presennol o wasanaethau yn cwblhau ffurflenni SA1, SA2 a SA3 ynghyd â chadw cofnod o'r absenoldeb ar gofnod ar wahân eu hunain. Bydd yn diddymu'r gwaith gweinyddol o fewn Gwasanaethau ble roedd gweinyddwyr yn gorfod casglu gwybodaeth gan Reolwyr ac Arweinyddion Tim yn ogystal â gorfod cyflwyno adroddiad absenoldeb ar daenlen Excel i'r Gwasanaeth Cefnogol yn fisol i fewnbynnu i system.
- 1.2 Bydd y polisi newydd - Rheoli Absenoldebau Salwch yn dod i rym ar y 1af o Fehefin 2024 a bydd y system cofnodi newydd yn weithredol o 10fed o Fehefin 2024 ymlaen. Yn dilyn cais gan y Rheolwr Cefnogol, cytunwyd i gynnal yr archwiliad mewn dau ran. Rhan un yn edrych ar y prosesau adeiladu a datblygu rheolaethau'r system a'r ail ran yn mesur perfformiad y system pan ddaw'r system yn weithredol.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau fod rheolaethau allweddol a phriodol wedi cael eu sefydlu wrth ddatblygu'r modiwl rheoli absenoldebau ar y system hunanwasanaeth. Er mwyn cyflawni hyn, roedd yr archwiliad yn cwmpasu gwirio ac adolygu'r rheolaethau mewnol sydd wedi cael eu sefydlu yn y system wrth ddatblygu'r modiwl.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
DIGONOL	Mae rheolaethau mewn lle i gyflawni amcanion ond bod agweddau lle gellir tynhau ar y trefniadau i liniaru'r risgiau ymhellach.

4. Sgôr Risg Cyfredol

- 4.1 Mae risgiau'r archwiliad fel a ganlyn:

<u>Lefel Risg</u>	<u>Nifer</u>
UCHEL IAWN	0
UCHEL	0
CANOLIG	4
ISEL	0

5. Prif Darganfyddiadau

- 5.1 Profodd yr Archwiliwr y system brawf rheoli absenoldebau salwch staff a gwelwyd bod y system yn weithredol briodol ar gyfer cofnodi salwch absenoldebau staff, cwblhau'r ffurflen dychwelyd yn ôl a chyfeirio at lechyd Galwedigaethol.
- 5.2 Gwelwyd bod polisiau newydd wedi cael eu sefydlu, staff wedi cael eu hysbysu a hyfforddiant cynhwysfawr ar gyfer rhyddhau'r weithdrefn rheoli absenoldebau salwch newydd wedi cael eu rhedeg ynghyd â gwybodaeth wedi ei gylchredeg i holl staff y Cyngor.
- 5.3 Adnabuwyd bod y system wedi cael ei datblygu yn fewnol gan Wasanaeth TG y Cyngor. Adnabuwyd bod swyddog prosiect yn gyfrifol am gydlynu'r prosiect gyda swyddogion atebol ar gyfer datblygu, profi a hyfforddiant.
- 5.4 Gwelwyd bod rheolaethau ar gyfer cadarnhau patrymau gwaith unigolion, blychau angenrheidiol yn cael eu cwblhau, 'triggers' ar y system yn hysbysu'r rheolwyr o'r camau nesaf/atgoffa rheolwyr i ddiweddarau/ angen gweithredu ar y cam nesaf ar y system.
- 5.5 Adroddwyd yn yr hyfforddiant bod modd i ddefnyddwyr allforio gwybodaeth a chreu adroddiadau, ni phrofwyd hyn yn ystod yr archwiliad. Yn ogystal, ni dderbyniwyd cadarnhad o'r e-byst atgoffa fydd yn mynd allan i staff a rheolwyr i'w hatgoffa/hysbysu o ddiweddarau cofnodion salwch. Eglurodd y Swyddog Prosiect bod y system yn caniatáu allforio ffurflen cofnodi yn unig ar hyn o bryd, nid yw'r gallu i greu a rhedeg adroddiadau wedi cael ei adeiladu i'r system gan y datblygwyr TG ond bod hyn ar y gweill. Adroddodd y Swyddog Prosiect bod trywydd archwilio yn bodoli ar gyfer rheoli'r risg o gamddefnydd e.e. gormodedd o allforio ffurflenni yn digwydd heb angen.
- 5.6 Derbyniwyd y gofrestr risg ac adnabuwyd bod prif risgiau / rheolaethau wedi eu hystyried megis rheoliadau diogelu data, cyfnod cadw cofnodion salwch gan gynnwys "fit notes" ar iGwynedd, trywydd archwilio ar gyfer adnabod pwy sydd wedi mewnfwydo data salwch, bod dirprwyo ond yn digwydd i lawr y gangen ond bod yr e-byst cadarnhau yn parhau i gael eu hanfon at sylw'r rheolwr llinell. Yn ogystal, gwelwyd bod blychau mandadol angen eu cwblhau ac adroddwyd nad oes modd i unigolion fewnbynnu salwch ei hunain.
- 5.7 Darganfuwyd bod y system salwch yn gweithio ar fasdata craidd System Swyddi Gwynedd (SSG) sydd yn cael ei ddiweddarau gan y Gwasanaeth Cyflogau yn rheolaidd drwy Cyborg. Mae'r SSG yn gweithredu ar rifau swyddi ac felly mae'r hawliau ar y system salwch wedi cael eu gosod yn erbyn rhifau swyddi a ddynodwyd ar gyfer pob swyddog. Fel canlyniad, mae unrhyw addasiadau mewn swyddi e.e. dechreuwyd newydd, staff yn ymadael â'r swydd ayb, yn golygu bod y newid yn digwydd ar unwaith gan Cyflogau a diweddarir y system salwch ar yr un pryd. Adroddodd y Swyddog Prosiect bod yr adrannau/gwasanaethau canlynol gyda cyfrifoldebau fel y ganlyn:

- Cefnogol yn gyfrifol am dderbyn ymholiadau staff ynglŷn â gweithrediad y system.
- Adnoddau Dynol ar gyfer unrhyw ymholiad ynglŷn â'r polisi salwch.
- Rheolwyr Gwasanaethau yn adrodd ar niferoedd salwch eu gwasanaeth.
- Adnoddau Dynol gyda rôl monitro rheolaeth.

5.8 Er bod Cefnogol gyda rôl i ddelio ag ymholiadau'r system, mynegwyd nad oes gan y swyddogion hawl i allu gweithredu ar rannau o'r system sydd yn golygu bydd ceisiadau yn mynd at y datblygwyr i'w gweithredu. Pwysleisiodd bod cais gan y Rheolwr Gwasanaethau Cefnogol wedi cael ei wneud ar gyfer rhyddhau'r hawliau hyn i staff Cefnogol fel bod dim dibyniaeth ar ddatblygwr a'u tîm i ddarparu cefnogaeth i Reolwyr/Arweinyddion, a bod Cefnogol yn gallu delio â'r ceisiadau hyn heb ddibyniaeth ar y datblygwyr. Hyd y bydd hyn yn weithredol, bydd yn ofynnol i reoli'r risg o ddata sensitif yn disgyn i'r adrannau/swyddogion anghywir, h.y. bydd yn rhaid sicrhau bod y Gwasanaeth Cefnogol yn anfon ceisiadau yn uniongyrchol at y datblygwyr ac nid i Ddesg Gymorth TG.

5.9 Ymddengys bod sylfaen y modiwl yn weithredol ond bod angen rhoi sylw i'r rheolaethau allweddol canlynol:

- Profi bod sicrwydd dros drefniadau cadw copi wrth gefn ac adfer data.
- Bod hawl creu adroddiadau a gallu i reoli math o wybodaeth ac echdynnu o'r system wedi ei gyfyngu at swyddog/ion penodol.

5.10 Yn ogystal, cadarnhawyd bod prosesau rheoli prosiect digonol wedi'u dilyn wrth gynnal a datblygu'r prosiect yn seiliedig ar fethodoleg Agile.

6. Camau Gweithredu

Mae'r Swyddog Prosiect wedi ymrwymo i'r camau canlynol i liniaru'r risgiau a amlygwyd:

- **Derbyn sicrwydd gan TG bod gwybodaeth yn cael ei arbed yn llwyddiannus neu bod modd adnabod copïau wrthgefn sydd yn aflwyddiannus.**
- **Cynnal prawf adfer o ddata wrthgefn ar y modiwl a sicrhau bod y data wedi cael ei adfer yn gywir drwy gadarnhau gyda gwasanaeth/au berthnasol.**
- **Gwirio bod cydymffurfiaeth â Rheoliadau Diogelu Data h.y. adolygu datganiad preifatrwydd.**
- **Bod trywydd archwilio yn bodoli ar gyfer adnabod y sawl sydd yn rhedeg adroddiadau ac allforio ffurflenni.**
- **Cyfathrebu manylion cyswllt ar gyfer y prif swyddogion cyfrifol fydd yn delio ag ymholiadau/gweithrediadau yn y system.**
- **Monitro defnydd a chydymffurfiad y system.**
- **Parhau i ddatblygu a phrofi'r system er mwyn sicrhau bod modd rhedeg adroddiadau pwrpasol rheoli absenoldebau salwch.**

CEISIADAU RHYDDID GWYBODAETH

1. Cefndir

- 1.1 Daeth y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 i rym yn llawn ym mis Ionawr 2005. Mae'r Ddeddf yn rhoi'r hawl i unigolion roi cais am amrywiaeth o wybodaeth gan awdurdod cyhoeddus, ac yn gosod y canllawiau ar gyfer sut y dylid ymateb i'r ceisiadau hynny. Mae'r Ddeddf hefyd yn amlinellu pa fath o wybodaeth sydd wedi ei eithrio rhag bod ar gael. Mae'r Ddeddf (Adran 10) yn nodi bod gan ymgeiswyr yr hawl i ddisgwyl ymateb erbyn yr ugeinfed diwrnod gwaith ar ôl i'r cais gael ei dderbyn.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau bod trefniadau addas mewn lle ar gyfer gweinyddu a gweithredu ceisiadau am wybodaeth drwy'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Er mwyn cyflawni hyn, roedd yr archwiliad yn cwmpasu adolygu'r trefniadau sydd mewn lle ar gyfer derbyn, dosbarthu, casglu ac ymateb i geisiadau o dan y Ddeddf, ynghyd a chofnodi'r gweithrediadau hynny er mwyn gallu cadw ystadegau ac asesu perfformiad.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
CYFYNGEDIG	Er bod rheolaethau mewn lle, mae angen gwella cydymffurfiaeth â'r rheolaethau a/neu gyflwyno rheolaethau newydd i leihau'r risgiau mae'r gwasanaeth yn agored iddynt.

4. Sgôr Risg Cyfredol

- 4.1 Mae risgiau'r archwiliad fel a ganlyn:

<u>Lefel Risg</u>	<u>Nifer</u>
UCHEL IAWN	0
UCHEL	0
CANOLIG	2
ISEL	0

5. Prif Darganfyddiadau

- 5.1 Yn unol â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, y dyddiad targed ar gyfer ymateb yw 20 diwrnod gwaith, ond os yw'n amlwg na fydd y Cyngor yn gallu ymateb o fewn y dyddiad targed, dylid hysbysu'r ymgeisydd ac egluro'r rheswm am yr oedi.

- 5.2 Mae gan y Gwasanaeth Cefnogol system ceisiadau gwybodaeth ar system 'sharepoint' sydd wedi ei datblygu yn fewnol ac yn bwrpasol ar gyfer cofnodi a thracio ceisiadau am wybodaeth a dderbynnir. Mae swyddog penodol wedi ei benodi ar gyfer tracio'r ceisiadau ar y system ganolog ac i anfon y ceisiadau i'r adrannau cywir.
- 5.3 Yn ôl ystadegau rhyddid gwybodaeth Llywodraeth y DU, yn 2023, ar draws yr holl gyrff sy'n cael eu monitro, cafodd 81% o geisiadau eu hymateb mewn pryd, sydd i lawr o 86% yn 2022. Gwelwyd bod perfformiad Gwynedd ychydig yn is na'r ystadegau yma gyda chyfradd prydlondeb o 77%. Cafodd 1,160 o geisiadau eu derbyn yn ystod y flwyddyn ariannol 2023-24, a 267 o'r ceisiadau hyn heb dderbyn ymateb o fewn yr amserlen a ganiateir. Mae'r ystadegau yma'n cael eu hadrodd i'r Grŵp Llywodraethu Gwybodaeth ac o dan y drefn herio perfformiad yr adran Cefnogaeth Gorfforaethol.
- 5.4 Mae gwefan 'WhatDoTheyKnow' yn hwyluso gofyn am wybodaeth gan awdurdodau cyhoeddus y DU ac yn cyhoeddi'r ceisiadau ar-lein. Gwiriwyd sampl o 20 o geisiadau gafodd ei wneud drwy'r wefan yma, gan eu croes-gyfeirio gyda system mewnol y Cyngor, a gwelwyd mai dim ond 1/20 o'r ceisiadau yma cafodd eu hymateb o fewn yr amserlen a ganiateir yn ôl y Ddeddf. O'r 20 o'r ceisiadau, gwelwyd bod 12/20 cais ble mae'r ceisiadau wedi eu hanfon at swyddog penodol ond nad oes ymateb wedi ei roi, 1/20 yn disgwyl i adolygiad mewnol gael ei gwblhau (ble mae'r ymgeisydd yn anhapus gyda ymateb y Cyngor), 2/20 wedi derbyn ateb ond bod cwestiynau dilynol gan yr ymgeisydd a nad oes ymatebion pellach wedi eu rhoi. Nid oes cofnod bod 3/20 wedi eu cofnodi ar system fewnol y Cyngor, a nid oedd un o'r ceisiadau yn gais rhyddid gwybodaeth ond wedi ei gyfeirio i'r gwasanaeth perthnasol. Gwelwyd bod un o'r ceisiadau yn dyddio yn ôl i 2019, a nad oes ymateb wedi ei roi.
- 5.5 O'r sampl a wiriwyd, gwelwyd bod y Cyngor yn gwrthod darparu ateb ar sail diogelu data i unrhyw geisiadau sydd thu hwnt y ddeddf, yn ogystal a peidio darparu ymateb llawn os nad yw'r data ganddynt.
- 5.6 Mae'n ofynnol o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 bod pob awdurdod cyhoeddus yn cynnal Cynllun Cyhoeddi sydd wedi ei gymeradwyo gan y Comisiynydd Gwybodaeth. Mae'r Cynllun Cyhoeddi yn disgrifio'r wybodaeth mae'r Cyngor yn ei gyhoeddi, neu'n bwriadu ei gyhoeddi. Gwelwyd bod Cynllun Cyhoeddi Cyngor Gwynedd wedi ei leoli ar y safle wê. Mae'r Cynllun Cyhoeddi yn cynnwys rhestr o'r gwahanol feysydd o wybodaeth sydd wedi ei gyhoeddi ac sydd ar gael i'r cyhoedd i'w weld, yn ogystal a pwyntiau cyswllt ar gyfer y gwahanol feysydd o wybodaeth. Gwelwyd nad yw'r Cynllun wedi cael ei ddiweddarau ers cyfnod, ond bod cynlluniau ar y gweill i wneud hyn.

6. Camau Gweithredu

Mae'r Gwasanaeth Ymchwil a Gwybodaeth wedi ymrwymo i weithredu'r camau canlynol i liniaru'r risgiau a amlygwyd:

- **Parhau i annog adrannau i ymateb o fewn yr amserlen statudol.**
- **Cynnal y rhwydwaith pwyntiau cyswllt adrannol.**
- **Bod yn rhagweithiol drwy roi mwy o setiau data ar y wefan (data agored).**
- **Diweddarau y Cynllun Cyhoeddi a sicrhau ei fod yn gyfredol ar wefan y Cyngor.**
- **Sicrhau bod swyddogion o fewn adrannau yn ymateb i geisiadau o fewn yr amserlen statudol.**

DATGANIAD CYFRIFYDDU HARBYRAU 2023-24**1. Cefndir**

1.1 Yn unol â'r gofynion statudol o dan Ddeddf Harbyrau 1964 mae'n rhaid i Wynedd, fel awdurdod harbyrau, ddarparu datganiad cyfrifon blynyddol sy'n ymwneud â gweithgareddau harbyrau Pwllheli, Porthmadog, Abermaw ac Aberdyfi.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau cywirdeb datganiad cyfrifyddu blynyddol 'Harbyrau' ar gyfer y flwyddyn 2023/24, yn ogystal â chadarnhau bod rheolaethau mewnol priodol mewn lle.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
UCHEL	Gellir datgan sicrwydd o briodoldeb gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle i gyflawni amcanion.

4. Prif Ddarganfyddiadau

4.1 Gellir datgan sicrwydd o gywirdeb datganiad cyfrifyddu 'Harbyrau' ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023/24. Yn seiliedig ar y profion a gynhaliwyd, gwelwyd fod trywydd archwilio priodol i'r ffigyrau ac y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle i gyflawni amcanion. Mae cyfrifon priodol wedi'u cadw a chynhelir cysoniadau banc fel rhan o weithgareddau ar draws y Cyngor.

4.2 Yn seiliedig ar y profion a gynhaliwyd gwelwyd fod sampl o daliadau wedi eu cefnogi gydag anfonebau neu derbynebau priodol, a bod treth ar werth wedi ei drin yn briodol. Roedd hefyd trywydd priodol i sampl o drosglwyddiadau eraill a wnaethpwyd drwy drosglwyddiadau mewnol.

4.3 Gweinyddir costau staff drwy Uned Cyflogau Cyngor Gwynedd ble chymhwyswyd gofynion TWE ac Yswiriant Gwladol yn briodol. Cofnodir y costau staffio yma yn briodol yn y datganiad.

4.4 Cefnogir y ffigwr asedau sefydlog ar y datganiad cyfrifyddu gyda'r cofrestr asedau.

CRONFA'R DEGWM**1. Cefndir**

- 1.1 Mae Cronfa'r Degwm yn deillio o Ddeddf Eglwysi Cymru 1914. Mae Cyngor Gwynedd yn gweinyddu'r gronfa ac yn dosbarthu'r llog yn flynyddol ar ffurf grantiau i elusennau cofrestredig yng Ngwynedd er mwyn hyrwyddo a chefnogi gweithgareddau sydd o fudd i drigolion Gwynedd, ac yn cyfoethogi cymunedau. Mae modd i sefydliadau megis Eisteddfodau lleol, gweithgareddau celfyddydol, mudiadau addysg, hamdden a chwaraeon, cadwriaethol ac elusennau sy'n cefnogi pobl wael neu bobl anabl geisio am y grant. Mae'n bosib gwneud cais am unrhyw swm, ond bydd grantiau unigol yn dueddol i fod rhwng £100 a £3,000.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd cynnal gwiriad annibynnol o ddatganiad o gyfrifon Cronfa'r Degwm am y flwyddyn ariannol 2023/24, yn unol â gofynion y Comisiwn Elusennau.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
UCHEL	Gellir datgan sicrwydd o briodoldeb gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle i gyflawni amcanion.

4. Prif Ddarganfyddiadau

- 4.1 Yn unol â gofynion y Comisiwn Elusennau, mae'n rhaid cynnal archwiliad annibynnol o'r cyfrifon os yw incwm blynyddol y gronfa dros £25,000. Buddsoddwyd arian y gronfa er mwyn denu llog, ac felly rhagorwyd y trothwy incwm ym mlwyddyn ariannol 2023/24.
- 4.2 Gellir datgan sicrwydd o gywirdeb datganiad o gyfrifon Cronfa'r Degwm ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023/24. Yn seiliedig ar y profion a gynhaliwyd, gwelwyd fod trywydd archwilio priodol i'r ffigyrau.

CYFRIFON AMGUEDDFA LLOYD GEORGE**1. Cefndir**

1.1 Mae Amgueddfa Lloyd George a cartref ei blentyndod, Highgate, Llanystumdwy, yn olrhain bywyd cyn Brîf Weinidog y DU. Gweinyddir yr amgueddfa, sy'n elusen gofrestrdedig, gan Gyngor Gwynedd gyda chymorth Cyfeillion yr Amgueddfa sy'n cefnogi a chynorthwyo datblygiad yr Amgueddfa a'i defnydd addysgiadol. Oherwydd bod yr elusen wedi uchafu trothwy incwm o £25,000, rhaid cyflwyno cyfrifon i'r Comisiwn Elusennau am 2023-24, gan gynnwys adroddiad archwiliwr annibynnol o'r cyfrifon.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

2.1 Bwriad yr archwiliad oedd cwblhau adroddiad archwiliwr annibynnol o gyfrifon yr Amgueddfa am y flwyddyn ariannol 2023-24, gan roi sicrwydd bod yr hyn a gyflwynir i'r Comisiwn Elusennau yn gywir. Gwnaethpwyd hyn drwy eu cysoni gyda chyfriflyfr y Cyngor, gan sicrhau bod yr holl drafodion yn berthnasol i'r Amgueddfa.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
UCHEL	Gellir datgan sicrwydd o briodoldeb gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle i gyflawni amcanion.

4. Sgôr Risg Cyfredol

4.1 Mae risgiau'r archwiliad fel a ganlyn:

<u>Lefel Risg</u>	<u>Nifer</u>
UCHEL IAWN	0
UCHEL	0
CANOLIG	0
ISEL	1

5. Prif Ddarganfyddiadau

5.1 Darganfuwyd fod y cyfrifon ar gyfer 2023-24 yn briodol ac felly cwblhawyd adroddiad yr archwiliwr annibynnol er mwyn datgan hynny.

5.2 Er gwaethaf eu hymdrechion, nid yw'r Gwasanaeth Amgueddfeydd a Chelfyddydau wedi gallu uwchlwytho cyfrifon 2022-23 i wefan y Comisiwn Elusennau, sydd ar hyn o bryd yn dynodi eu bod yn hwyr, gan bod yr amserlen o 31 Ionawr 2024 wedi mynd heibio. Mae'r Gwasanaeth am ail-ymweld â hyn.

6. **Camau Gweithredu**

Mae'r Gwasanaeth wedi ymrwmo i weithredu'r camau canlynol i liniaru'r risgiau a amlygwyd:

- **Cyflwyno datganiadau ariannol yr elusen i wefan y Comisiwn Elusennau.**

CARTREF PLAS PENGWAITH

1. Cefndir

- 1.1 Mae Cartref Plas Pengwaith wedi ei leoli ym mhentref Llanberis ac yn darparu gofal ar gyfer hyd at 31 o breswylwyr dros 18 oed, gan arbenigo mewn cefnogi pobl sy'n byw gyda dementia.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau fod trefniadau addas mewn lle ar gyfer rheoli a chynnal y cartref yn briodol ac yn unol â rheoliadau a safonau perthnasol. Er mwyn cyflawni hyn, roedd yr archwiliad yn cwmpasu gwirio bod trefniadau'r cartref yn ddigonol o ran gweinyddiaeth a staffio, rheolaeth gyllidebol, caffael nwyddau a derbyn incwm, iechyd a diogelwch, monitro perfformiad ynghyd â sicrhau bod y defnyddwyr gwasanaeth a'u heiddo'n cael eu diogelu.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
CYFYNGEDIG	Er bod rheolaethau mewn lle, mae angen gwella cydymffurfiaeth â'r rheolaethau a/neu gyflwyno rheolaethau newydd i leihau'r risgiau mae'r gwasanaeth yn agored iddynt.

4. Sgôr Risg Cyfredol

- 4.1 Mae risgiau'r archwiliad fel a ganlyn:

<u>Lefel Risg</u>	<u>Nifer</u>
UCHEL IAWN	0
UCHEL	3
CANOLIG	2
ISEL	0

5. Prif Ddarganfyddiadau

- 5.1 Gwiriwyd sampl o 10 anfoneb, ond gan nad oedd y cartref yn cadw cofnod o ddyddiad codi archebion, ni ellid cadarnhau eu bod wedi eu codi cyn derbyn yr anfoneb. Cadarnhaodd y Clerc ei bod yn derbyn sawl anfoneb i'w talu heb archeb i'w cefnogi, ond ei bod ar achlysuron tebyg, yn holi'r Rheolwr neu staff y gegin (sydd â hawl i godi archeb) am ddilysrwydd yr anfoneb cyn talu. Cytunodd o hyn ymlaen i gofnodi dyddiadau codi archebion.

- 5.2 Yn ystod yr ymweliad gwelwyd fod nifer o brofion wedi eu methu ar y larymau tân, goleuadau argyfwng, llwybrau dianc, a'r diffoddwyr tân. Cadarnhaodd y Rheolwr ei bod yn ddiweddar wedi rhoi'r ddyletswydd o wirio'r Llyfr Log Tân i aelod penodol o staff, mewn ymgyrch i adnabod pan fydd profion yn cael eu methu yn y dyfodol.
- 5.3 Gwelwyd nad oedd niferoedd o feddyginiaethau yn cysoni gyda cofnodion y cartref ar bob achlysur. Gwiriwyd sampl o feddyginiaethau 5 preswlydd yn ystod yr ymweliad, 7 gwahanol feddyginiaeth i gyd. Ar gyfer un, roedd 10 yn fwy o dabledi Paracetamol yn bresennol nad oedd wedi eu cofnodi ar wiriadau stoc y cartref. Cadarnhaodd y Cymhorthydd a oedd yn bresennol ar y pryd, y byddai'n nodi hyn yn y nodiadau 'hand-over'. Cadarnhaodd y Rheolwr yn ein cyfarfod cloi y byddai'n diweddar'u'r cofnodion yn syth.
- 5.4 Mae cartrefi yn derbyn sawl Archwiliad Sicrwydd Ansawdd yn flynyddol, wedi eu cynnal yn fewnol gan Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant, yn ogystal ag Archwiliadau Iechyd a Diogelwch gan y Gwasanaeth Eiddo, ac Archwiliadau Meddyginiaeth gan GIG a'r fferyllfa leol. Pe byddai unrhyw elfen o'r Archwiliad Mewnol eisoes wedi ei wirio yn ddiweddar fel rhan o'r Archwiliadau Sicrwydd Ansawdd, Iechyd a Diogelwch, neu Feddyginiaeth, penderfynwyd dibynnu ar yr adroddiadau, gan dderbyn eu sicrwydd.
- 5.5 Fodd bynnag, ymddengys nad yw argymhellion yn deillio o Archwiliadau Sicrwydd Ansawdd nac Archwiliadau Meddyginiaeth yn cael eu gweithredu ar bob achlysur. Mae gwiriadau ar dymheredd yr oergell a'r ystafell feddyginiaeth yn parhau heb eu gweithredu yn ddyddiol, er i'r fferyllfa amlygu hyn yn eu harchwiliad dyddiedig Ionawr 10fed 2024. Yn ogystal, mae goruchwyllo a gwerthuso staff yn parhau heb eu cwblhau yn amserol ers Archwiliad Sicrwydd Ansawdd 5ed o Chwefror, 2024. Eglurodd y Rheolwr fod trefniadau eisoes mewn lle ar gyfer cynnal cyfarfodydd goruchwyllo. Yn dilyn ymweld â'r cartref, cadarnhawyd fod pob aelod staff wedi eu gwerthuso erbyn hyn.
- 5.6 Nid yw meddyginiaethau yn cael eu cadw o fewn y tymheredd cywir. Mae disgwyl i dymheredd yr ystafell feddyginiaeth gael ei gadw o dan 25°C, a'r oergell rhwng 2°C-8°C. Ar ddiwrnod yr ymweliad roedd yr ystafell yn 25.7°C, a'r oergell yn 12.8°C. Roedd y cofnodion a gedwir yn cadarnhau fod y tymereddau yn rhy uchel ar sawl achlysur. Yn ogystal, gwelwyd fod y thermomedr ar gyfer cofnodi tymheredd yr ystafell wedi ei leoli mewn ystafell wahanol i ble cedwir y feddyginiaeth. Trefnwyd fod y thermomedr yn cael ei symud i'r ystafell gywir yn ystod yr ymweliad. Yn dilyn yr ymweliad darganfu'r Rheolwr fod yr oergell wedi ei diffodd ac ers ei throi ymlaen, mae tymheredd yr oergell wedi bod o fewn y graddfeydd cywir.
- 5.7 Nododd y Rheolwr fod adroddiadau cyllidebol yn cael eu derbyn yn fisol gan yr Uned Gyllid, ond ei bod, oherwydd diffyg hyfforddiant priodol, yn bryderus i gysylltu'n uniongyrchol gyda'r Uned gydag unrhyw ymholiadau. Mynegodd ddiddordeb mewn derbyn hyfforddiant cyllidebol cyfredol.

6. Camau Gweithredu

Mae'r Rheolwr a'r Clerc wedi ymrwymo i weithredu'r camau canlynol i liniaru'r risgiau a amlygwyd:

- **Sicrhau fod archeb yn cael ei chodi ar bob achlysur wrth archebu nwyddau, gan gadw cofnod o'r dyddiad.**
- **Sicrhau fod profion tân yn cael eu cynnal yn amserol.**
- **Sicrhau fod gwiriadau stoc meddyginiaeth cywir yn cael eu cynnal yn wythnosol, yn ogystal a gwiriadau misol wrth archebu stoc.**
- **Atgoffa staff nos i wirio a chofnodi tymheredd yr oergell a'r 'stafell feddyginiaeth yn dyddiol, gan fonitro am gyfnod ers symud thermomedr yr ystafell, ac ystyried opsiynau ar gyfer rheoli'r tymheredd os nad yw o fewn y graddfeydd disgwylidig.**
- **Ymdrechu i weithredu ar argymhellion archwiliadau allanol yn brydlon, yn benodol, goruchwyliaeth staff.**

CARTREF LLYS CADFAN**1. Cefndir**

- 1.1 Mae Cartref Llys Cadfan wedi ei leoli yn nhref Tywyn ac yn darparu gofal ar gyfer hyd at 33 o breswylwyr dros 18 oed, gan arbenigo mewn cefnogi pobl sy'n byw gyda dementia.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau fod trefniadau addas mewn lle ar gyfer rheoli a chynnal y cartref yn briodol ac yn unol â rheoliadau a safonau perthnasol. Er mwyn cyflawni hyn, roedd yr archwiliad yn cwmpasu gwirio bod trefniadau'r cartref yn ddigonol o ran gweinyddiaeth a staffio, rheolaeth gyllidebol, caffael nwyddau a derbyn incwm, iechyd a diogelwch, monitro perfformiad ynghyd â sicrhau bod y defnyddwyr gwasanaeth a'u heiddo'n cael eu diogelu.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
CYFYNGEDIG	Er bod rheolaethau mewn lle, mae angen gwella cydymffurfiaeth â'r rheolaethau a/neu gyflwyno rheolaethau newydd i leihau'r risgiau mae'r gwasanaeth yn agored iddynt.

4. Sgôr Risg Cyfredol

- 4.1 Mae risgiau'r archwiliad fel a ganlyn:

<u>Lefel Risg</u>	<u>Nifer</u>
UCHEL IAWN	0
UCHEL	1
CANOLIG	6
ISEL	1

5. Prif Ddarganfyddiadau

- 5.1 Mae cartrefi yn derbyn sawl Archwiliad Sicrwydd Ansawdd yn flynyddol, wedi eu cynnal yn fewnol gan Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant, yn ogystal ag Archwiliadau Iechyd a Diogelwch gan y Gwasanaeth Eiddo, ac Archwiliadau Meddyginiaeth gan GIG a'r fferyllfa leol. Pe byddai unrhyw elfen o'r Archwiliad Mewnol eisoes wedi ei wirio yn ddiweddar fel ran o'r Archwiliadau Sicrwydd Ansawdd, Iechyd a Diogelwch, neu Feddyginiaeth, penderfynwyd dibynnu ar yr adroddiadau, gan dderbyn eu sicrwydd.

- 5.2 Cynhaliwyd Archwiliad Sicrwydd Ansawdd ar ffeiliau staff Cartref Llys Cadfan ym mis Mawrth 2024, ble wiriwyd hyfforddiant cyffredinol, ymaelodi Gofal Cymdeithasol Cymru, cofnodion goruchwyllo a gwerthuso, yn ogystal â chytundebau cyflogaeth. Er nad oedd popeth yn bresennol ac yn gywir ar y pryd, gwelwyd bod yr argymhellion yn deillio o'r Archwiliad Sicrwydd Ansawdd wedi eu gweithredu erbyn ymweld â'r cartref, ac y ffeiliau staff yn gyflawn.
- 5.3 Cynhaliwyd Archwiliad Meddyginiaeth gan y fferyllfa leol ym mis Ionawr 2024. Nodwyd fod y cartref yn cadw cofnodion priodol, a bod trefniadau addas mewn lle ar gyfer archebu, cadw, gweinyddu, a gwaredu meddyginiaethau. Cadarnhawyd yn yr adroddiad fod hyfforddiant staff yn gyfredol, a phawb wedi mabwysiadu'r Polisi Meddyginiaeth. Er hynny, yn ystod yr ymweliad, gwelwyd fod drws yr ystafell heb ei gau. Fe'i gaewyd yn syth gan y Rheolwr. Gwelwyd fod nodyn eisoes ar y drws yn atgoffa staff i'w gloi ar bob achlysur.
- 5.4 Gwelwyd nad oedd y niferoedd o feddyginiaethau yn cytuno gyda chofnodion y cartref ar bob achlysur. Gwiriwyd meddyginiaeth 6 preswilydd, 9 gwahanol feddyginiaeth ar y cyfan. Ar gyfer un preswilydd, roedd cofnodion yn cartref yn cadarnhau 125 o dabledi 'Paracetamol' ar eu cyfer, gydag ond 121 yn y bocs. Yn dilyn yr ymweliad, cadarnhaodd y Rheolwr fod yr anghysondeb yn deillio o fethiant un aelod o staff i nodi'r nifer cywir o dabledi ar y cofnodion ond bod y cofnodion wedi'i gywiro bellach.
- 5.5 Ni welwyd fod poster 'Diogelu' wedi ei arddangos yn y cartref. Fodd bynnag, roedd cardiau 'Diogelu' wedi eu cadw wrth y llyfr ymwelwyr. Cadarnhaodd y Rheolwr y byddai'n trefnu i arddangos poster.
- 5.6 Gwelwyd nad oedd ymwelwyr yn arwyddo'r llyfr ymwelwyr ar pob achlysur wrth adael y cartref. Nododd y Rheolwr byddai'n trefnu fod poster yn cael ei roi wrth y llyfr ymwelwyr ar gyfer atgoffa pawb i arwyddo wrth adael.
- 5.7 Ni welwyd fod rhai o asesiadau risg generig y cartref wedi eu hadolygu ers 2022 ond eu bod yn y broses o gael eu diweddarau.
- 5.8 Gwelwyd nad oedd Cofrestr Eiddo'r cartref yn gyfredol. Fodd bynnag, cadarnhaodd y Rheolwr fod trefniadau eisoes mewn lle i staff nos ei ddiweddarau.
- 5.9 Gwiriwyd sampl o gardiau gwyliau 4 aelod staff yn ystod yr ymweliad, gan wirio fod yr hawl gwyliau blynyddol yn cytuno gyda'r fformiwla. Ar gyfer un aelod staff, roedd y fformiwla yn cadarnhau hawl gwyliau o 270.1 awr, ond y cerdyn gwyliau yn nodi ond 240. Cadarnhaodd y Rheolwr mai camgymeriad oedd hyn a fe'i gywiriwyd yn syth. Mynegodd bod risg o gam cyfrifo hawl gwyliau oherwydd derbyniwyd y ddogfen fformiwla gwreiddiol nôl yn 2021, ond ers hynny, mae unrhyw addasiadau yn cael eu derbyn drwy negeseuon e-byst gan yr Ymgynghorydd Adnoddau Dynol, gyda'r Rheolwr yn gorfod diweddarau'r ddogfen wreiddiol.

Gwelwyd y ddogfen fformiwla yn ystod yr ymweliad a gwelwyd bod sawl fformiwla wedi eu croesi allan a fformiwlâu newydd wedi eu hychwanegu gyda llaw. Credir byddai'n haws petai yn derbyn un ddogfen swyddogol eisoes wedi ei ddiweddarau, gyda chanllawiau clir.

- 5.10 Gwelwyd fod gan y Cartref Ddatganiad o Ddiben cynhwysfawr, ond nad ydyw wedi ei gyflwyno i'r safon a ddisgwylir gan yr Awdurdod, gyda maint a steil y ffont yn amrywio drwy'r ddogfen, prif lythrennau yng nghanol brawddegau, penawdau heb eu hamlygu, a chanllawiau ar sut i lenwi'r ddogfen heb eu dileu.
- 5.11 Nododd y Rheolwr ei bod yn derbyn adroddiadau cyllidebol yn rheolaidd gan yr Uned Gyllid, ac er ei bod yn cynnal gwiriad sylfaenol, nid yw wedi derbyn unrhyw hyfforddiant perthnasol. Mynegodd diddordeb mewn derbyn hyfforddiant cyllidebol cyfredol.

6. Camau Gweithredu

Mae'r Rheolwr wedi ymrwymo i weithredu'r camau canlynol i liniaru'r risgiau a amlygwyd:

- **Staff wedi cael eu hatgoffa o'r angen i gadw drws ystafell feddyginiaeth ar gloi.**
- **Sicrhau fod cofnodion stoc meddyginiaeth yn gywir ac yn cysoni.**
- **Arddangos poster 'Diogelu' mewn man priodol, ble bydd pob aelod staff yn ei weld.**
- **Trefnu fod poster yn cael ei roi wrth y llyfr ymwelwyr yn atgoffa pawb i arwyddo wrth adael.**
- **Sicrhau fod asesiadau risg yn gyfredol ac yn derbyn adolygiad rheolaidd.**
- **Sicrhau fod y Gofrestr Eiddo yn cael ei ddiweddarau ac yn derbyn adolygiad blynyddol.**
- **Sicrhau cywirdeb wrth gyfrifo gwyliau staff.**
- **Adolygu safon cyflwyno Datganiad o Ddiben.**

CARTREF PLAS HAFAN**1. Cefndir**

- 1.1 Mae Cartref Plas Hafan wedi ei leoli yn Nefyn ac yn darparu gofal ar gyfer hyd at 30 o breswylwyr dros 18 oed, ac o dan reolaeth Rheolwr newydd ers Chwefror 2024.

2. Bwriad a Chwmpas yr Archwiliad

- 2.1 Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau fod trefniadau addas mewn lle ar gyfer rheoli a chynnal y cartref yn briodol ac yn unol â rheoliadau a safonau perthnasol. Er mwyn cyflawni hyn, roedd yr archwiliad yn cwmpasu gwirio bod trefniadau'r cartref yn ddigonol o ran gweinyddiaeth a staffio, rheolaeth gyllidebol, caffael nwyddau a derbyn incwm, iechyd a diogelwch, monitro perfformiad ynghyd â sicrhau bod y defnyddwyr gwasanaeth a'u heiddo'n cael eu diogelu.

3. Lefel Sicrwydd yr Archwiliad

- 3.1 Gwiriwyd y rheolaethau ar gyfer lliniaru risgiau. Mae asesiad yr archwiliwr yn dod i'r casgliad fod lefel sicrwydd yr archwiliad fel a ganlyn:

Lefel Sicrwydd	Disgrifiad
CYFYNGEDIG	Er bod rheolaethau mewn lle, mae angen gwella cydymffurfiaeth â'r rheolaethau a/neu gyflwyno rheolaethau newydd i leihau'r risgiau mae'r gwasanaeth yn agored iddynt.

4. Sgôr Risg Cyfredol

- 4.1 Mae risgiau'r archwiliad fel a ganlyn:

<u>Lefel Risg</u>	<u>Nifer</u>
UCHEL IAWN	0
UCHEL	1
CANOLIG	5
ISEL	1

5. Prif Ddarganfyddiadau

- 5.1 Mae cartrefi yn derbyn sawl Archwiliad Sicrwydd Ansawdd yn flynyddol, wedi eu cynnal yn fewnol gan yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant, yn ogystal ag Archwiliadau Iechyd a Diogelwch gan y Gwasanaeth Eiddo, ac archwiliadau meddyginiaeth gan GIG a'r fferyllfa leol. Pe byddai unrhyw elfen o'r Archwiliad Mewnol eisoes wedi ei wirio yn ddiweddar fel rhan o'r Archwiliadau Sicrwydd Ansawdd, Iechyd a Diogelwch, neu Feddyginiaeth, penderfynwyd dibynnu ar yr adroddiadau, gan dderbyn eu sicrwydd.

Cynhaliwyd Archwiliad Sicrwydd Ansawdd ar ffeiliau staff Cartref Plas Hafan ym mis Chwefror 2024 ble gwiriwyd hyfforddiant cyffredinol, ymaelodiad Gofal Cymdeithasol Cymru, cofnodion goruchwyllo a gwerthuso, yn ogystal â chytundebau cyflogaeth. Nodwyd fod popeth yn bresennol ac yn gyfredol yn eu harchwiliad.

- 5.2 Gwelwyd fod gan y Cartref Ddatganiad o Ddiben cynhwysfawr, ond nad ydyw wedi ei gyflwyno i'r safon ddisgwylir gan yr Awdurdod, gyda maint a steil y ffont yn amrywio drwy'r ddogfen, penawdau heb eu hamlygu, a chanllawiau ar sut i lenwi'r ddogfen heb eu dileu.
- 5.3 Nid yw cynlluniau gofal preswylwyr wedi eu cadw mewn lleoliad diogel. Mae'r cynlluniau wedi eu cadw mewn cypyrddau yn y cyntedd. Er fod y cypyrddau wedi eu cloi, mae'r allweddi yn cael eu cadw ar fachyn uwchben, ble mae gan pob ymwelydd i'r cartref fynediad. Cytunodd y Rheolwr i ystyried gwahanol opsiynau ar gyfer diogelu'r allweddi yn well.
- 5.4 Mae cartrefi preswyl wedi gwaredu â thafleuni amser bellach, gyda'r Rheolwyr yn cofnodi oriau eu staff mewn taenlen i'w chyflwyno i'r Gwasanaeth Cyflogau. Detholwyd sampl o 4 aelod staff, gan wirio fod yr oriau ar eu cyfer ar 'rota' waith Ebrill 2024, yn cytuno gyda'r daenlen. O'r sampl, cytunwyd 3 allan o 4, gydag anghysondeb o 6 awr ar gyfer un aelod staff. Roedd y 'rota' ar gyfer wythnos yn diweddu Ebrill 27ain yn cadarnhau bod 45 awr wedi'u gweithio, gyda 51 awr wedi eu cofnodi ar y daenlen. Awgrymodd y Rheolwr fod yr anghysondeb yn deillio o gamgymeriad yn y daenlen ym mis Mawrth 2024, sydd wedi'i gywiro mis Ebrill. Fodd bynnag, ni welwyd trywydd archwilio na chofnodion cefnogol ar gyfer yr addasiad.
- 5.5 Nid yw cofrestr eiddo'r cartref yn cael ei adolygu'n flynyddol. Gwelwyd fod nifer o dderbynebau yn y ffeil ar gyfer eitemau newydd wedi eu prynu, ond nad oeddynt wedi eu hychwanegu ar y gofrestr. Eglurodd y Rheolwr y byddai'n trefnu adolygiad yn fuan.
- 5.6 Ni welwyd fod poster 'Diogelu' wedi ei arddangos yn y cartref. Cadarnhaodd y Rheolwr ei bod newydd ei dderbyn. Yn dilyn yr ymweliad, cadarnhawyd fod y poster wedi ei arddangos.
- 5.7 Ar gyfer rhai meddyginiaethau, gwelwyd nad oeddent wedi derbyn gwiriad stoc ers pythefnos o ddyddiad yr ymweliad, ble mae disgwyl eu cynnal yn wythnosol. Yn ogystal, gwelwyd nad oedd y niferoedd o feddyginiaethau yn cytuno gyda chofnodion y cartref ar pob achlysur. Gwiriwyd meddyginiaeth 5 preswilydd, 9 gwahanol feddyginiaeth ar y cyfan. Ar gyfer un preswilydd, roedd 2 yn fwy o dabledi 'Paracetamol' na'r hyn oedd wedi eu cofnodi gan y cartref, gyda tabledi 'Apixaban' preswilydd arall yn brin o 28 o'i gymharu a'u cofnodion.

- 5.8 Detholwyd sampl o 10 aelod staff ar gyfer gwirio eu cofnodion hyfforddiant, yn benodol, hyfforddiant Tân, Cymorth Cyntaf, Diogelu, Symud a Thrin, a Meddyginiaeth. Gwelwyd fod sawl aelod staff gyda hyfforddiant unai wedi dod i ben, neu heb unrhyw hyfforddiant perthnasol o gwbl. Cadarnhaodd y Rheolwr ei bod yn ymwybodol o hyn, ac yn cadw cofnod o'r staff hynny ar gyfer trefnu hyfforddiant yn y dyfodol agos.
- 5.9 Nododd y Rheolwr ei bod yn derbyn adroddiadau cyllidebol yn reolaidd gan yr Uned Gyllid, ond credir oherwydd diffyg hyfforddiant priodol bod angen cymorth pellach i'w deall. Mynegodd ddi-ddordeb mewn derbyn hyfforddiant cyllidebol cyfredol.

6. Camau Gweithredu

Mae'r Rheolwr wedi ymrwymo i weithredu'r camau canlynol i liniaru'r risgiau a amlygwyd:

- **Adolygu safon cyflwyno Datganiad o Diben.**
- **Sicrhau fod allweddi i'r cypyrddau ble cedwir cynlluniau gofal yn cael eu cadw mewn man diogel, allan o afael ymwelwyr, ble mai staff yn unig sydd â mynediad.**
- **Bod unrhyw addasiadau i oriau'r 'rota' waith yn cael eu cofnodi, unai ar y 'rota' neu ar y daenlen cyflogau, fel y gellir egluro unrhyw addasiadau/anghysondebau.**
- **Sicrhau fod y Gofrestr Eiddo yn cael ei diweddarau ac yn derbyn adolygiad blynyddol.**
- **Arddangos poster 'Diogelu' mewn man priodol, ble bydd pob aelod staff yn ei weld.**
- **Sicrhau fod gwiriadau stoc meddyginiaeth yn cael eu cynnal yn wythnosol.**
- **Trefnu hyfforddiant Tân, Cymorth Cyntaf, Diogelu, Symud a Thrin, a Meddyginiaeth, ar gyfer yr aelodau staff perthnasol, gan sicrhau fod yr hyfforddiant yn cael ei adnewyddu yn reolaidd.**